

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

KONUNGEN HÅLLER TRUPPREVY. — FOTO. RUD. PETERSON, LJUNGBY HED.

15:DE ÅRG.

DEN 9 AUGUSTI 1914.

N:o 45.

• MED FOLKET •

• FÖR FÖSTERLANDET •

VÄRLDSKRIGET.

När H. 8. D. utsände sitt sista nummer, voro förhoppningarne om världskrigets undvikande ännu icke tillintetgjorda. Ännu kunde väntas, att världsdelens fredsbevarande krafter skulle visa sig slutligen få öfvertaget. För hvarje dag som gick blef fredstråden emellertid allt tunnare, Ryssland tillkännagaf allmän mobilisering, Tyskland följde efter och den 1 augusti på aftonen anlände underrättelse att Tyskland utfärdat krigsförklaring. Frankrike kunde icke undgå att sätta äfven sin armé på krigsfot och i närvarande stund stå åtminstone fyra af Europas sex stormakter i begrepp att störta i blodig sammandrabbning. Krigshändelserna ha redan tagit sin början: den ryska krigshamnen Libau har bombarderats och står i lågor, det talas om ett sjöslag mellan de tyska och ryska flottorna i Östersjön, ryktet påstår, att åländska öarne blifvit om icke besatta af tyskarne, så åtminstone lagda under deras kontroll. Det till tyska tullområdet men ej till Tyska riket hörande, neutrala storthertigdömet Luxembourg har besatts af tyska trupper, och dessa sägas äfven ha inryckt i Belgien, sedan detta äfvenledes garanteradt neutrala land med harm afvisat en framställning från Tysklands sida om anslutning. Under dessa förhållanden kan det knappt längre betraktas som en ljuspunkt hvarken att krigstillstånd ännu icke inträdt mellan Frankrike och Tyskland, ej heller att Storbritannien tills vidare dröjt att tillkännagifva sin ståndpunkt i striden. Italien har visserligen förklarat sin neutralitet i den österrikisk-serbiska konflikten och äfven visat motvilja mot att bli indraget i den stora kraftmätningen i öfrigt. Men redan nu kan man utgå ifrån, att det krig, som uppblussat, kommer att hölja hela världsdelen i blod och lågor. Äfven den uppgående solens land synes ej ohägadadt att blanda sig i leken och efter allt att döma blir det den nya världens stora republik allena, hvilken kommer att stå auktoritativ och mäktig nog att en gång inbjuda till fredens återställande, när gamla världens jätteriken äntligen kämpat sig trötta.

Huru det kommit därhän, är ännu för tidigt att utreda. Tyskland och Ryssland ha hvar för sig utsändt förklaringar, afsedda att visa, att skulden ligger hos motparten. I närvarande stund föreligga icke tillräckligt många dokument för att möjliggöra en dom, hvilkendera framställningen är den mest färglagda. Det kommer härvid ej håller an på detaljer. Världskriget har kommit som en utlösning af spänningen mellan världshistoriska tendenser, hvilka visat sig icke kunna förlikas: å ena sidan tsardömet och slavismen, å andra sidan det unga tyska kajsarriket med dess medfödda sträfvan att återupplifva den romerska kajsartankens stolta tradition. Det tragiska i denna situation är, att den

västerländska kulturens båda af gammalt främsta representanter visat sig ur stånd att välja en själfständig position. Deras förbund med österländsk despotism kan synas onaturligt. Men å andra sidan ligger äfven Berlin öster om Elbe, där gränsen enligt mångas mening går till Halfasien, och det är ej allt för mycket att undra öfver, om järn- och blodspolitiken vid Spree väckt farhågor i de länder, hvilka sedan de stora revolutionernas dagar sökt sina ideal i andra kulturbloster än de, hvilka frodas å Preussens och Mark Brandenburgs sandslätter.

Med bafvan betrakta de tre nordiska länderna jättarnes kamp. De veta af gammalt, huru de små få sitta emellan vid de storas strider. Sverige har ett 1809, Danmark både ett 1814 och ett 1864 — dystra sekel- och halfsekelminnen — Norge vet, att det står och faller med de båda syskonrikerna. Vänta de för ögonblicket mera af den ena partens nederlag, veta de tillika, att de ej med säkerhet kunna vänta uteslutande godt af den andra partens seger. Med blodsförvandtskapens band äro de fästade vid båda lägren, ty om de rospiggars svenska blod, hvilka gifvit Ryssland namn, flyter alltför förtunnadt i det nuvarande huset Romanovs ådror, för att släktskapen skall kunna räknas, är det icke lätt att afgöra, om anglosaxer eller tyska germaner stå de nordiska germanernas hjärtan närmast. Åt båda hållen har vår andliga och materiella kultur sina nära förbindelser. Vi önska ej håller taga parti i kampen. Vi begära icke bättre än få vara och förblifva oss själfva i vår svenska, danska och norska egenart.

Men aldrig ha vi skandinaviska folk som i detta världsbrandens ögonblick känt, att vi icke blott geografiskt, nationellt, språkligt och historiskt höra samman, utan äfven politiskt äro dömda att lefva och dö med hvarandra. De tyska färgerna i Helsingör lika väl som de ryska i Helsingborg skulle betyda Skandinavien dödsdom. Korsfanornas folk ha ock utfärdat liklydande neutralitetsförklaringar.

Inför kanonernas åska tiga de små inbördes tröttna äfven i den enskilda nationen. Den brand, som sedan månader lågat i vårt svenska folk i fråga om sättet för försvarets ordnande, visar i detta ögonblick bestämda tecken att slockna och dö. Från yttersta höger till yttersta vänster stå de svenske eniga i beslutet att häfda sitt lands neutralitet och försvara dess själfständighet. Och liksom äfven socialdemokraterna i *detta* aiseende samla sig kring chefen för den annars af dem bekämpade regeringen, skall ett enigt folk i dessa dagar fylka sig kring monarken med det ärofulla och löftesrika *Gustafs*-namnet.

Foto. Küller, Malmö.

MALMÖ LANDSTORMSOMRÅDE MOBILISERAS DEN 2 AUGUSTI.

Klädte: Kem. A.-B. Bengt Sjöberg, Sölm-Gbg.

För att trygga vår neutralitet under det utbrutna stormakts-kriget utgick natten till den 2 aug. order om *mobilisering af landstormen*, berörande stora delar af vårt land framför allt dess kusttrakter.

Mobiliseringen, som tillkännagafs genom klämtning i kyrkorna och uppsatta anslag, mottogs icke

med den lätt upplammande men äfven lika lätt förgående entusiasm, hvarom man haft att berätta från andra land, men med det trygga lugn och den offervilliga redobogenhet, som känneteckna den innerliga fosterlandskärleken, det okufliga modet och medvetandet om den alla svårigheter vuxna egna kraften.

Foto. Nilson, Helsingborg.

RÖDA KORSET I VERKSAMHET Å HELSINGBORGS RÅDHUS DEN 2 AUGUSTI, då landstormen mobiliserades.

Klädte: Kem. A.-B. Bengt Sjöberg, Sölm-Gbg.

DET 16:DE ALLM. SVENSKA LÄKAREMÖTET I HELSINGBORG.

Foto. Nilson, Helsingborg.

KONGRESSDELTAGARE FORSAMLADE VID RAMLÖSA BRUNNS SOCIETETSHUS DEN 1 AUG. då Brunns-styrelsen gaf middag för läkare-kongressen.

Kliché Kem. A.-7 Bengt Sjöbergvarro, Sthm.-Gbg.

Allmänt svenskt läkare-möte har under liflig anslutning från läkarekretsarne i dagarne hållits i Helsingborg. Mötets ordförande har varit professor M. J. Salin, vice ordförande förste stadsläkaren dr C. B. Hallengren samt generalsekreterare dr Hj. Forssner. Vid förtaget styrelseval utsågs till läkareföreningens ordförande professor F. Lennmalm efter professor Salin som undanbedt sig återval. Öfriga styrelseledamöter biefvo dr Hj. Forssner, sekr., medicinalrådet F. Bissmarck, skattmästare, professor K. Kjellberg samt doktorerna S. A. Pfannenstill, O.

DE SVENSKA DELEGERADE VID GOODTEMPLARORDENS VÄRLDSLOGEMÖTE I KRISTIANIA.

Sundelius, H. Græve, G. Windahl och G. Gibson.

I. O. G. T:s världslogemöte i Kristiania öppnades den 29 juli af rådgifvaren Carl Cotteris. Sedan de från världens alla delar ingångna hälsningstelegrammen upplästs vidtogs mötesförhandlingarne. Därvid godkände storlogen bl. a. det af högsta rådet utsända cirkuläret rörande bruket af alkoholsvaga maltdrycker, sedan det från auktoritativt håll förklarats, att rådet ej tager parti för eller mot de särskilda bruk, som blifvit rådande i de olika landen utan förlit sig på att vederbörande handla efter bästa samförstånd.

KRONOFOGDENS BEFALLNING.

FÖR HVAR 8 DAG AF **HJALMAR BERGMAN.**

ÖR upp på gårdsplanen!

— Inte finns det någon gårdsplan, inte, muttrar skjutspojken och rycker förargad i tömmarna. Det knastrar under gräset angifvande att marken en gång varit en sandplan. Hästarna stanna själfmant framför trappan.

— Ohoj! Ohoj! ropar den resande.

Han stiger ur vagnen och slår på dörren med kappkryckan. Han säger till skjutspojken:

— Ställ min kappsäck här.

— Ska jag inte skjutsa till hotellet då? frågar pojken för fjärde gången. Se här är inte något gästgifveri nu längre. Det har det inte varit på trettio år fast skylten hänger kvar. För gumman är lite fjollig, som man säger —

Den resande fortfar att slå. Han är en sextio års man, men kraftig nog för att den murkna dörren skall skälfva i sina gångjärn. Ändtligen öppnas den af en gammal gumma som niger och niger —

— Jag vill ha rum.

— Det är upptaget, säger gumman. Skjutspojken fnissar. Men den resande skjuter värdinnan åt sidan och stiger in i en mörk förstuga.

— Hvar har ni bästa rummet? En trappa upp?

— Sanningen att säga herrn, så är det inte städdadt.

— Nå, då ska vi laga, att det blir städdadt, säger den enwise herrn och stiger uppför trappan. Gången däruppe är tämligen skum. Han öppnar några dörrar på försök och finner slutligen den rätta. Han träder in i ett stort frontespis-rum med två fönster. Gardinerna äro fällda, han drar upp dem. Allt är i ordning, sängen prydd, spegeln betäckt af ett flugskydd. Vatten i karafinen. Den resande nickar:

— Här är ju bra. Här stannar jag.

Gumman niger och ler förläget:

— Skam till sägandes finns här både loppor och löss.

Här har du dina pengar, ge dig nu i väg, säger den resande åt skjutspojken, som står och gapar på det oanadt snygga rummet. Och hon madam lilla ger mig en kopp mjölk. Ingenting annat. Se så, se så. Stå inte här och fåna.

Pojken och gumman draga sig hastigt mot dörren. Den resande vandrar fram och tillbaka, fram och tillbaka. Han stannar framför spegeln, han stannar framför skrifbordet, framför sängen, framför byrån. När skjutspojken smacker åt hästarna, vaknar han upp och stryker sig betänksamt öfver ansiktet. Han tar af ytterrocken och lägger den öfver en stol, hatten på bordet. Han går till dörren och ropar ohoj, men märker genast att gumman står och sneglar i dörrspringan.

— Nå, hvar har vi mjölken?

Gumman stiger fram och niger. — Skam till sägandes så finns det ingen mjölk. Den resande lägger handen på hennes axel och säger:

— Nu ska vi inte ha fler dumheter, madam lilla. Jag såg en mjölkspann i köksfönstret. Se så marsch!

Han svänger henne om, och hon tassar tyst och hastigt bort genom gången. Efter en stund kommer hon tillbaka med en mugg mjölk, som den resande tömmer i ett drag och på stående fot. Under det att han ser på henne öfver muggkanten, niger hon ännu djupare, snor in händerna i förklädet ler förläget och säger:

— Skam till sägandes så är jag nog lite fjollig, som man säger.

Den resande nickar uppmuntrande.

— Det vet jag, madam lilla. Det gör ingenting. Bara hon kan hålla mjölken kallare. Förresten äter

jag frukost på hotellet. Och i kväll vill jag ingenting ha. God natt med sig. Se så, se så, adjö.

Han skjuter henne ut och undersöker samtidigt läset. Klinkan sitter på yttersidan, nyckeln inåt rummet. Ingen regel. Han ställer sin kapp så att den skall falla, om dörren öppnas. Därpå öppnar han sin kappsäck, tar fram nattkläder och börjar långsamt kläda af sig. Mellan hvarje plagg stökar han omkring i rummet. Han pröfvar bädden. Han drar ut alla lådor i bord, byrå, kommod. De befinnas tomma, rena, försedda med hvitt något gulnadt papper i botten. Han tänder ett ljus och börjar undersöka golplankorna. Men sommarnattsljuset går illa samman med stearinskenet, hvarför han släcker. Han sätter sig halflädd i karmstolen, lutar hufvudet bakut och blundar. Plötsligt får han en idé. Han reser sig, smyger sig på tå till dörren, öppnar den hastigt och sticker ut hufvudet.

Nej, hon stod icke vid dörren. För säkerhets skull ropar han:

— Gå och lägg sig bara, gå och lägg sig:

— Jaha, jaha, flämtar det långt borta i gången och fumliga, tassande steg ramla ut för trappan. Han småler, stänger och gillar på nytt med kappen.

Han tvättar sig, ömsar skjorta och kryper ned i bädden. Han söker tvinga sig till sömn, sträcker ut sig, ligger orörlig, blundar, söker reglera andningen. Men det går icke. Han ligger en knapp halftimma, springer åter upp och börjar vandra af och an i nattdräkten. Slutligen drar han på sig byxorna, sveper en plaid öfver axlarna och sätter sig i karmstolen. Han halsofver, nickar, somnar, spritter upp. Ibland tycker han sig märka, att gumman står vid dörren och fingrar på klinkan. Han ropar plötsligt och ilsket: — Schas, schas! Och hör henne tassa bort.

Natten är kort, solen sticker honom snart i ögonen.

Han gör långsamt och metodiskt sin morgontoilette, tar natt och kapp och stiger ned. Gumman visar sig icke. Men när han kommit ut på den gräsbevuxna gårdsplanen slås porten i lås bakom honom. Han skakar på hufvudet men bryr sig icke om att vända. Han går ut på vägen och vandrar i i sakta mak den halva fjärdingsvägen till byn och hotellet, där han beställer frukost.

Värden stiger fram till hans bord och hälsar småleende.

— Jaså, häradshödingen fick rum hos gumman?

— Jo. Men ni kan låta hämta mina saker i kväll så där vid åtta, niotiden, Jag dröjer därborta dagen öfver. Någon middag behöfver ni inte tänka på.

— Inte? Får man fråga, det är väl någon särskild orsak...?

— Det är det. Som endast angår mig.

Värden bugar hastigt och försvinner. Häradshödingen avslutar sin måltid utan brådska. Han tänker en cigarr och beger sig på återväg, alltjämt utan brådska. Tvärtom drar han på stegen, stannar då och då och gräfer med doppskon i dikeskanten. Men när cigarren är något mer än halfrökt, slungar han plötsligt stumpen och påskyndar sina steg.

Framkommen finner han porten lika väl stängd som dagen förut. Han knackar utan att få något svar. Då går han rundt knuten till köksingången. Halva dörrspegeln består af glasrutor. Han trycker in en ruta, sticker in handen och öppnar.

Midt på köksgolvet står gumman och niger. Den resande hälsar vresigt men gör henne icke några förebråelser. Kom med upp på rummet, säger han. Och gumman följer.

Han slår sig ned framför skrifbordet, torkar glasögonen och sätter dem på sig. Gumman står midt

på golvet med händerna i förklädet. Då han ser på henne, niger hon.

— Hör nu på, min gumma lilla, säger han vänligare i rösten men befallande. Det här är ju ett gästgifveri. Alltså bör här finnas en liggare med gästernas namn.

— Den är nog bortkommen, den, svarar gumman och niger.

Han fortsätter:

— Er far var gästgivare. Han dog för cirka fyra-tio år sedan. Är det inte så? Han tog lifvet af sig.

— Det vet jag inget om, säger gumman, det är så länge sedan.

— Emellertid gjorde han det. Gå nu efter resehandboken.

Gumman tvekar ett ögonblick, men när han spänner ögonen i henne, vänder hon hastigt och tassar ut. Häradshöfdingen förlorar ett ögonblick sin domaremin. Han vrider sig oroligt i stolen och tycks mest hågad att lämna platsen. Han andas oroligt, beklämdt och stryker sig med händerna öfver bröstet.

Det dröjer en stund, innan gumman återvänder. Slutligen kommer hon med en stor svartskinnsbunden, solkig bok, som hon lägger på bordet framför honom, niger och återtar sin förra ställning med händerna i kors under förklädet.

Häradshöfdingen öppnar tveksamt, håller permen på kant.

— Säg — vet gumman, hvem jag är?

— Åja — jag kände honom nog på rösten.

— Nå, säger han och bläddrar igenom de första bladen följande namnen med pekfinger. Vi äro väl ungefär jämgamla, madammen och jag.

— Hon niger och krystar.

— Inte — inte är jag väl så gammal som kronofogden, inte.

Fingret stannar och han ser upp på henne:

— Nu ska ni försöka att förstå en sak: Jag är häradshöfding Carlin, son till kronofogden. Förstår ni det?

— Jaha, joho, eftersom han så befäller.

Han frågar efter hennes årtal.

— 1842.

— Alltså, säger han, var ni tio eller elfva år. Se här — här ha vi namnet.

Han böjer sig ned öfver boken som för att granska en namnteckning riktigt noga. Det dröjer en stund, innan han säger något. Rösten är osäker och en smula suddig.

Hon minns nog hur det gick till. Berätta nu riktigt utförligt. — Se så, se så, säger han och rätar på sig, tar af glasögonen. Var nu inte orolig. Jag har inte kommit hit för att ställa till bråk. Den, som möjligen hade någon skuld i detta, finns icke mer. Saken är den, att jag på gamla dar börjat alltmer och mer fundera öfver detta. Till sist måste jag få klarhet i det. Berätta nu!

Han märker, att hon så varligt jämkar sig mot dörren. Då anlägger han sin strängaste domaremin och slår handen i bordet.

— Genast, genast, kronofogden! Hon ville bara stänga dörren. Hon stänger dörren och utan att han märker det, stoppar hon nyckeln i fikan.

Se det var så, att kronofogden kom hit om kvällen och far ville inte öppna.

— Hvarför ville han inte öppna?

Gumman niger.

Det vet nog kronofogden, att det inte var någon vänskap från den tiden, då kronofogden friade till mor, fast det var far, som blef vid henne. Det vet

nog kronofogden, hur han låg efter och klämde åt far, så att han höll på att få gå från rörelsen —

— Nig inte så där! säger kronofogdens son. För-råsten är det inte det där käringsladdret jag vill höra. Berätta nu, hur det gick till. Din far släppte in honom till slut?

— Se, han slog så hårdt på dörren. Alldeles som i går kväll. Och så sutto de här på rummet, förstås, och jag bar upp brickan med dricka. Här sutto de och spelade och mor satt i salen här in- under och nystade garn och jag höll ändå i härfvan. Och det blef ett väsende. Och far kom ned alldeles blodig i ansiktet. — Hvad har nu skett? sa mor. Just de orden. Men far sprang till stallet.

— Hvad gjorde han i stallet? Gömde han något?

Gumman niger och niger.

— Se hur ska jag veta det? Nej se det kan jag inte veta.

— Nå vidare? Han kom väl tillbaka?

— Jo, det gjorde han nog med detsamma. Och mor frågade: Hvad har ni nu gjort? Och far sa som sanningen var, att de hade spelat kort; och nu hade fogden inte ett öre kvar i kronokassan. Utan nu ville han taga alltsamman tillbaka och därför slog han far. Men far skrattade så nöjd så, fast han var slagen.

— Och min far? Kronofogden?

— Kronofogden? Ja, inte vet jag det. Men han ropade i trappan, att far skulle komma upp. Och far gick upp. Och lite efter blef det väsen igen, och far kom nedramlande och såg så illa ut med blod öfver allt. Men glad var han ändå. Och kronofogden kom också in, och frågade om far inte ville ge honom pängarna. Nej, sa far. Då lofvade kronofogden att gifva far revers på summan och en tredjedel till, om han bara tinge pängarna. För det var kronans. Nej, stölden får du stå för, sa far. Och mor kom till och sa: Nu slås ni inte mera. Det tänker jag inte heller, sa kronofogden. Men jag stod bakom kakelugnen hela tiden. Och far var så nöjd, att han gömt pängarna. Men kronofogden kom tillbaka genast och sa: — Nu frågar jag dig David för sista gången. Och far sa nej. Då frågade kronofogden var far hade sin bössa. Tyst nu, sa mor, och inte mera! Men far pekade, att bössan hängde i förstugan. Då gick han dit.

— Er mor? Gjorde hon ingenting, inte ett försök?

— Far höll i henne, se. Och jag stod hela tiden bakom kakelugnen. Men han stack in hufvudet och grinade illa som en häst. Då blef mor stilla hos far, för hon trodde att han skulle skjuta oss alla. Men kronofogden sa det där och inte mera —

— Hva sa han?

Gumman lägger hufvudet på sned och småskratrar illmarligt, försmädligt!

— Jaså, han vet inte det heller?

— Nej, nej, — hva sa han?

— Han sa bara så här: Har frun så mycket heder i sig som hon hade förr i tiden, så spikar hon fönster och dörrar och bränner nästet med mus och man. Ackurat så, kronofogden, ord för ord för jag stod bakom kakelugnen.

Plötsligt knixar gumman till och niger ända till golvet.

— Nå — nå — säger häradshöfdingen. Och sedan? Gumman blir besvärad. Det vet väl kronofogden bäst själf! Jo, han vet nog, hvad som skedde, men nu vill han ha reda på detaljerna. Gick han upp hit på rummet? Det gjorde han, ja. Och vi hörde, att han tvätta sig först i fatet där-borta. För han hade blifvit smutsig, då han slogs

(Forts. å sid. 719).

LAPPMÖTE, AFHÅLLET UNDER LANDSHÖFDING W. MURRAY'S PRESIDIUM VID ABISKO TURISTSTATION D. 21 JULI.

Foto. för H. 8. D. af Fotograf Borg Mesch, Kiruna.

Ett stort lappmöte hölls den 21 juli af landshöfdingen i Norrbottens län Walter Murray vid turiststationen i Abisko. Till sammankomsten hade som representanter för samtliga byalag infunnit sig ett betydande antal lappar för att dryfta frågan om de s. k. nybyggarnes rätt att hålla sig med egna re-

Klitché: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre, Eldins Gof.

nar. Under förhandlingarne, med hvilka gång lapparne syntes synnerligen tillfreds, uttalades att den ifrågavarande rättigheten borde tillerkännas nybyggarna samt ingen begränsning af renantalet stipule-

ras. — Förutom landshöfding Murray deltog i mötet landssekr. A. Norberg, lappfogden O. H. J. Hultin och kronolänsman C. A. Olsson samt, som särskildt inbjuden, konstnären Carl Tirén.

KRIGSSTÄMNINGEN I BERLIN.

Meddelandet om den tyska mobiliseringen hälsades i Berlin med stormande jubel. Ett stort fästtåg drog under afsjungande af fosterländska sånger från Unter den Linden genom Wilhelmstrasse och gjorde halt utanför rikskanslärans palats, bringande kajsaren och rikskanslären sin entusiastiska hyllning.

- 1). VID BISMARCK-MONUMENTET.
- 2). FRAMFÖR ÖS-TERRIKISKA MI-NISTERHOTEL-LET.
- 3). OVATIONER VID K. SLOTTET.

Efter krigsutbrottet ägde i Berlin lika-ledes stora patriotiska demonstratio-ner rum.

Efter fotografier.

(4). ANLOPPET MOT SPARKASSAN.

Kliche: Ernst Nitznersparva.

ÖSTERRIKE MOBILISERAR.

1. ÖSTERRIKISKE GENERALSTABS-
CHEFEN GENERALEN, BARON C.
VON HÖTZENDORFF.

2. KRIGSBUDSKAPET I WIEN.

3. INKALLADE SLOWAKER PÅ VÄG
TILL SINA REGEMENTEN.

4. ÖSTERRIKISKA TRUPPER AFSÄN-
DAS MOT SERBISKA GRÄNSEN.

5. KRIGSNYHETER I EN STOR TID-
NINGSDEPESCHBYRÅ.

Efter fotografier.

Kliche: Kem. A.-B. Besat Slöfversparre, Skåns Gbg.

Efter fotografi. Klisché: Bengt Skjerveparis
MÖTET MELLAN RYSKE UTRIKESMINISTERN SASONOFF
(i uniform) och FRANSKE KONSELJPRESIDENTEN VIVIANI
I KRONSTADT UNDER PRESIDENTBESÖKET.

Efter fotografi. Klisché: Bengt Skjerveparis
LEDAREN FÖR FRANSKA SOCIALDEMOKRATISKA PARTIET, JEAN JAURÈS,
MÖRDAD I PARIS DEN 31 JULI.

Den franske socialistledaren *Jean Jaurès* blef den 31 juli, då han tillsammans med ett par vänner intog middag på en restaurang i Paris, nedskjuten af en ung man, som stående på gatan genom ett öppet fönster aflyrande tvänne revolverskott.

Mördaren, hvars namn är Raoul Villain, förklarar att han velat bringa Jaurès om lifvet för att denne motarbetat den treåriga värnpliktens införande och därmed bekämpat Frankrike.

Jean Jaurès, född 1859 och genom sin börd

RYSKA KEJSARPARETS DÖTTAR, EFTER ETT NYTAGET PORTRÄTT: Fr v. Storfurstinnorna Marie, f. 1899; — Tatiana, f. 1897; — Anastasia, f. 1901, — Olga f. 1895.

tillhörande den högre franska ämbetsmannaklassen, gick studievägen o. blef efter aflagd examina doc. i filosofi vid universitetet i Toulouse. Efter att 1885 ha gjort sitt inträde i det politiska lifvet slöt han sig som deputerad till den radikala vänstern för att sedan öfvergå till det socialdemokratiska partiet, hvars erkände ledare han blef, äfven om han af dess yttersta vänsterflygel betraktades med misstro på grund af sin glödande patriotism och sin med varm fredskärlek parade starka försvarsvilja.

SVENSK SEGRARE VID TYSK RYTTARFEST. Löjtnanten vid Skånska dragonregementet grefve Henric Horn eröfrar 1:sta pris vid internationell täflan i prishoppning i Doberon.

Efter fotografi. Kjohol: Sjømyrs flyvergarde
LÖJTNANT TRYGGVE GRAN, den djärfve norske flygaren öfver Nordsjön.

Från Kristiania berättas om en ståtlig flygbragd utförd af den norske aviatören löjtnant Tryggve Gran. Denne startade den 30 juli kl. 1 e. m. från Aberdeen på Skotlands ostkust, satte kurs öfver Nordsjön och landade vid 6-tiden samma e. m. vid gården Reve på Jæderen i sydliga Norge. Afsikten hade varit att flyga till Stavanger, men benzinförrådet visade sig otillräckligt. Färden gick nästan hela tiden genom

täta dimmor och kursen måste uteslutande hållas efter kompassen.

I Stavanger dit flygaren, efter landningen, i bil begaf sig hyllades han entusiastiskt af den samlade stora folkmassan.

Karl Hultströms vackra konstverk "Brytaren", hvilket uppställdt vid slottsbassängen i Örebro Centralpark aftäcktes den 29 juli. Kostnaden för monumentet har täckts dels af Örebro stadsfullmäktige dels genom en gåfva af 5.000 kr. af direktör Adolf Lindgren.

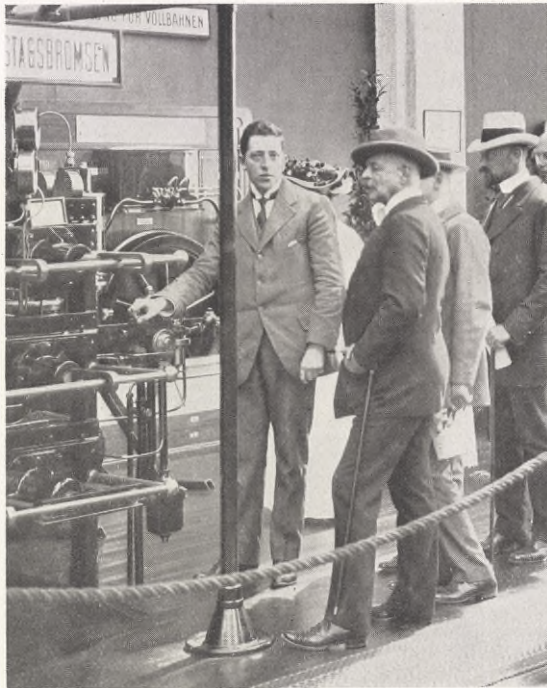
G. SKÖLD, segrare i cykeltäflan Örebro—Vesterås—Örebro på 6 t. 45 min. 19 s, därvid han slog Persons rekord med 31 min. Foto. Ljunggren, Örebro.

"BRYTAREN", AF CARL HULTSTRÖM, aftäckt i Örebro den 29 Juli.

Foto. för H. S. D. af R. Garfvé, Örebro.

BILDER FÖR DAGEN FRÅN BALTISKA UTSTÄLLNINGEN.

STORHERTIGEN AF OLDENBURG BESER DEN TYSKA AFDELNINGEN.

natten till den 31 juli helt plötsligt och antagligen på grund af de politiska händelsernas oroväckande utveckling lättade ankar och stäfvade sydvart hän.

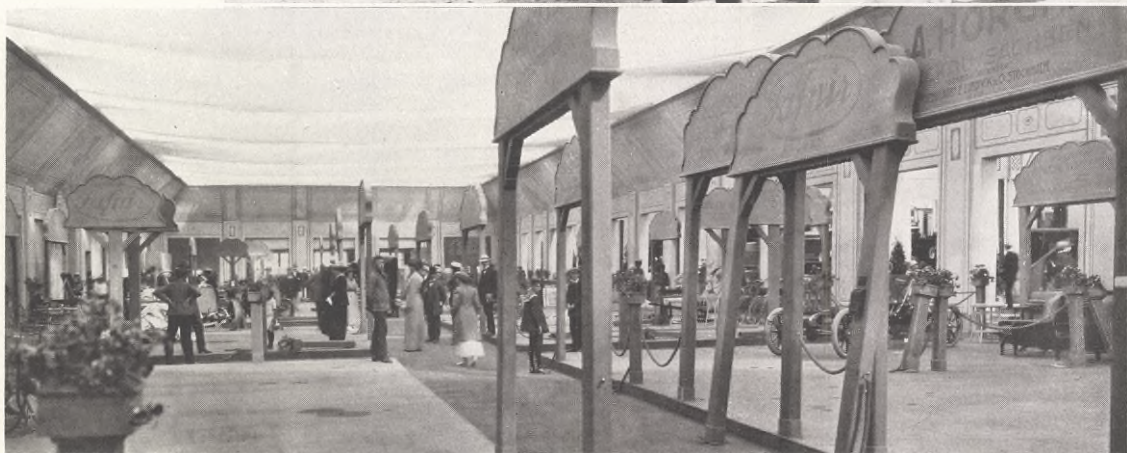

Foto. Rahm, Malmö.

DEN TYSKA AFDELNINGENS AUTOMOBILUTSTÄLLNING UPPLÖSES. Vagnarne uttagas och hemsändas i och för krigsbruk.

Nederst: DEN UTRYMDA TYSKA AUTOMOBILAFDELNINGEN.

Den Baltiska Utställningen har genom det utbrutna kriget lidit betydande afbräck. Den tyska och danska tillströmningen af besökande har helt och hållet afstannat och äfven antalet af svenska tillresande har högst väsentligt minskats. Natten till den 2 aug. efter det tysk-ryska krigets utbrott anlände telegrafisk order till de i tyska hallarne utställande bilfirmorna att samtliga lastbiler på tyska utställningen skulle hemsändas. Arbetet härmed tog genast sin början och pågick hela natten bringande fullständigt kaos i utställningssalen. Påföljande dag hembeordrades äfven de tyska person- och lyxbilerna.

Baltiska utställningens styrelse har på sammanträde dryftat de åtgärder som med anledning af den politiska krisen kunna anses nödiga att vidtaga. Äfven ett förslag om utställningens omedelbara stängning har varit under behandling.

*

Storhertig August af Oldenburg anlände den 30 juli ombord på sin lustyacht "Lehnsahn" till Malmö på resa från Stockholm. Vistelsen i staden blef emellertid endast helt kort, i det att yachten redan

SNÖFJALLETS INDIANER.

BREF JEMTE FOTOGRAFIER TILL HVAR 8 DAG FRÅN GUSTAF BOLINDER.

Sierra Nevada de Santa Marta, berget med det långa namnet och de glittrande snötopparna, är ett af huvudmålen för min nu pågående expedition i norra Sydamerika. Den, som icke känner till berget, finner det lätt på kartan mellan Río Magdalenas mynning och Goijira-halvön. Här, högt uppe i de otillgängliga, men fruktbara och leende dalarna, ett par tusen meter öfver hafvet, bo ännu oberoende indianer. De kunna väl vara en tretusen individer. De bruka sammanfattas under namnet Arhuac'er men tala fyra olika dialekter och räkna själfva ej släktskapstammarna emellan. Viktigast äro Köggaba i norr och Icca i söder, de senare föga kända. Det är underligt att här, några dagsresor från kusten med dess järnvägar och elektriska ljus, finna indianer, som ännu göra eld med trästycken. De bo i befästa städer och ha en helt annan och långt högre kultur än den, som trifies i de "civiliserade" blandfolkens usla skjul nere på slätten. Men vägen hit upp är också svår, och afstånd, som på kartan se ut att kunna tillryggaläggas på en dag, ta kanske veckan. Också hindrades de första eröfrarne här af de otillgängliga bergen och de vil-

ICCA-INDIAN. *Hunden påminner egendomligt nog mycket om våra norrländska gråhundar.*

HYDDA "PÅ LANDET" MED ICCAINDIANER.

da indianerna från att genomföra en tilltänkt kolonisation och en redan grundlagd stad måste öfverges. Först på senaste tid ha några få kolonister börjat bosätta sig här. Ruiner minna om de forna spanska anläggningarna. Och indianerna, hur annorlunda äro icke de! Vål ha de bibehållit sin kultur, sin uråldriga soldyrkan och sina pittoreska dräkter, men de lefva i fred med de hvite, ja, arbeta stundom i deras tjänst. Mot främlingar äro de skygga och misstrogn, men den, som lyckats bli deras vän, har det präktigt nog i de svala, ljufvliga dalarna. Där odla de i väl inhägnade täppor kaffe, socker, majs och den söta aracachán. Längre upp i fjällen, nästan i jämnhöjd med Mont Blancs topp, ligga potatisåkrar. Och det finns godt om granadillos, oranger och äpplen

i trädgårdarna, medan marken är öfverväxt af vilda björnbär.

I de fönsterlösa hyddorna är det mörkt — om väggen är hel! — och allt är sotat af rök från härden. I ett hörn står väfstolen, i ett annat bäddstället. För öfrigt är hyddan fylld af allehanda hemslöjdat husgeråd. Öfverst prydes den af en väldig lerkruka — en egendomlig prydnad, som dock är placerad där af prak-

KÖGGABA-FLICKA med lillebror på ryggen och valpen i famn, stadd på långmarsch.
INDIANSTADEN PAUROBAS OMGIFNINGAR.

Men palmer och agave växer icke i Ångermanland och ute i solskenet skiljer sig den rödbrune, stolt blickande indianen betydligt från en lapp.

När det är fest i byarna, hvilket ej är så ofta numera, hållas först stora dryckeslag. Sedan dra sig indianerna tillbaka upp i snöfjällen. Då får ingen hvit följa. Hvad försiggår däruppe? Jag vet, att dyrbara gamla guldpjäser och fjäderprydda dräkter medföras, att man spelar, dansar och sjunger. Kanske har man kvar månghundraåriga seder, kanske stiger som fordom marna'n, prästen-höfdingen, naken och beströdd med guldstoff ner i den heliga fjällsjöns kalla, mörka vatten. Där om vet man intet. Med förundran ha dessa so-

tiska skäl: rägnvattnet skulle eljest rinna ner genom spetsen på det koniska taket.

Mycket ståtliga vapen ha de icke, dessa indianer. Bågen, pilarna och puya'n, svärdet, äro enkla. Men de föra ju icke krig, jakten är mera ett tidsfördrif, jordbruk och boskapsskötsel äro hufvudnäringar. Ingen indian är så fattig, att han icke äger åtminstone en lastoxe. Vilda hästar beta i hjordar på "paromos", fjällhedarna, men indianen rider aldrig, han går. Och han går fort! När jag red från Pauroba, Iccas hufvudstad, följde en indianfamilj med flere små barn, alla till fots. Anlända till vårt nattkvarter, funno vi indianfamiljen redan där! Medan de gå, arbeta kvinnorna ideligen på sina vackra och praktiska väskor tutu's och männen tugga lika

ifrigt sin kalkblandade coca. Det senare kan ju visserligen tyckas vara en mindre nyttig sysselsättning, men männen arbeta nog mycket mer hos dessa indianer än det i allmänhet är vanligt bland naturfolken. De väfva t. ex. stammens tunga, vackra kläder.

Det vackra, leende och likväl storslagna landskapet påminner på något sätt om vårt land, kanske närmast Ångermanland. Och det är inte utan, att indianerna, samlade i den mörka, rökiga kojor, kommer en svensk att tänka på lapparna. Det finns mer än ett belägg för den likheten, som dock gifvetvis är tillfällig.

PAUROBAS FÖRNÄMSTA STADSPORT, just öppnad för att låta vår svenske forskningsresande passera.

ICCA-INDIAN VID VÄFSTOLEN.

Mellersta bilden: PUEBLO VIEJO med ruiner af den gamla spanska stadsmuren, 1,500 meter ö. h.

lens barn hört främlingen berätta om det fjärran landet, där solen under vecor ej går ner. Skola de tillåta honom, först af hvite män, att bli delaktig af deras hemligheter? Det får framtiden utvisa.

Pueblo Viejo, maj 1914.

Nedre bilden:
FRÅN FJÄLLDALEN KRING RIO FUNDACION,
2.200 meter ö. h.

Forts. fr. sid. 710.

med far. Och mor trodde ändå, att han skulle sansa sig. Men far ville inte, att hon skulle gå upp, utan han höll henne i armarna. Och då skrek hon så att skottet knappast hördes. Men nog hörde jag, att han föll alltid. För jag stod bakom kakelugnen hela tiden. Och bösskoliven slog också i golvet.

Häradshöfdingen vältrar sig fram och tillbaka i stolen. Han har slutit ögonen, och det ser ut som om han sof och i sömnen reds af maran. Gumman står och tittar på honom, uppmärksam, nyfiken. Hon tar några steg emot honom niger och hviskar:

— Se jag förstod med detsamma, hvarför kronofogden kom tillbaka. Ja, det begrep jag genast, för den skull —

Häradshöfdingen förstår icke, hvad hon menar och fäster sig icke vid fjollans hviskningar. Det är ett gammalt problem, som han har grubblat öfver alltifrån pojåkären. Fars död. Självmord, som det först sades, på grund af begången förskingring. Så småningom hade misstankar väckts hos honom, sonen. Så obestämda misstankar dock, att han aldrig velat eller vågat eller haft tid att följa dem. Först nu på gamla dagar, då tjänsten var slutad och dagarna långa, nu hade han gifvit sig tid att forska i fars olycka.

— En sak ska jag då säga kronofogden, hviskar gumman. Mor försökte nog hon. Ja, det gjorde hon. Många gånger ändå. Men se far var öfver henne som en hök. Och till sist satte han in henne

i ett hus i staden. Och där sitter hon väl än kan jag tänka —

— Hvad var det, hon försökte?

— Å — det förstår han väl — det förstår han väl — hon daskar honom blygt, ängsligt, skälmaktigt på armen — det förstår han väl, att hon försökte uträtta kronofogdens befallning.

— Befallning?

— Å — så han skapar sig — att tända på gården.

— Hvad för slag? säger häradshöfdingen och stirrar upp. Försökte hon sätta eld på gården. Var det därtör er far tog lifvet af sig?

— Det känner jag inte till, säger gumman kort. Far fick väl sköta sitt bäst han gitte. Inte la vi oss i fars affärer, hvarken mor eller jag —

— Här är tungt att andas säger häradshöfdingen och tar i armstöden för att resa sig. Några sekunder går det rundt för honom, det svartnar för ögonen. Plötsligt ser han framför sig den där krögaren, som han aldrig sett. Den där krögaren, som visst någon gång tog från far hans flicka, som tog från far hans pengar och hans heder. Och som satt där nere i rummet och väntade på fars skott han ser honom nu smyga trappa upp och trappa ned för att överbaka den sinnessvaga hustrun. Som ville verkställa fars befallning!

Häradshöfdingen grinar elakt som en häst.

I detsamma förnimmer han röklukten, känner svedan i ögonen. Han rusar upp ur stolen men har svårt att hålla sig upprätt. Det lilla han ännu skönjer af rummet, ter sig mycket oredigt, dansar rundt, stiger och sjunker. Han rusar mot dörren men kommer till sängen. Det var nog här far föll,

tänker han. Nu får han sin hämd, gården brinner med mus och man.

Och det går upp för honom, att det är gumman, som tändt. Gumman som gör sin mors gärning.

— Är ni där? ropar han. Hvar är dörren?

— Dörren är stängd, som kronofogden befallt.

Han söker, att sansa sig. Dörren stängd — hvar har han fönstret? Han springer på måfå och kör handen genom rutan, slår upp fönstret. Luften blir nu så pass klar att han kan se gumman borta vid dörren. Hon niger och niger och småler belåtet. Han rusar emot henne för att draga henne med sig till fönstret. Men röken, som vältrar in genom dörrspringorna, drifver honom tillbaka. Han klättrar ut genom fönstret. Än en gång ser han gumman nigande i röken.

Tillskyndande funno häradshöfding Carlin nedanför trappan, sanslös och med bruten arm. Gumman stod ej att rädda.

Insänd fotografier till H. 8. D:s vignettbilder,

de ersättas med Kr. 5:— per styck, hvarjämte den för H. 8. D. bästa af de fotografier som inkomma senast den 20 augusti tillerkännes en

extrapremie af Kr. 10:—.

Våra vignettbilder, återgifvande typiska svenska landskaps- och stadsvyer hämtade från alla delar af vårt land, synas att döma af det stora antal erkännssamma skrivelser, vi fått mottaga, hafva tillvunnit sig allmänhetens lifligaste intresse. För att skaffa största möjliga omvexling åt denna vår afdelning och dymedels allt framgent bevara det visade, för oss fägnessamma intresset vända vi oss härmed till vårt lands fotografer, såväl yrkesutöfvare som amatörer, öfvertygade om att de med nöje skola skänka

oss sin medverkan och inbjuda dem att före den 20 aug. till oss öfversända fotografier, lämpliga till vignettbilder och ej förut reproducerade. De insända fotografierna, hvilka omedelbart granskas, honoreras, om de antagas, med 5 kr. stycket, och de öfriga returneras. För de bästa af de antagna vignettbilderna lämna vi därjämte en extra premie af 10 kr.

Till upplysning för de många väntade medarbetarne erinras om, att *de insända fotografierna för att kunna antagas, måste vara af sådant format att de tillåta uttagandet af en vignettbild hvars längd är 3 ggr höjden*. Vidare bör öfver bilden finnas så mycket luft att, utan bildens skymmande, därå kan inbringas vår tidnings signatur. — Se första sidan i hvarje H. 8. D:s häfte, — Till de antagna fotografierna förbehålla vi oss ensamrätt.

På grund af den starka tillströmning af aktuellt bildmaterial har **Veckans Porträttgalleri** måst uteslutas ur föreliggande nummer.

MEDDELANDE

till H. 8. D:s Medarbetare.

Skönlitterära bidrag,

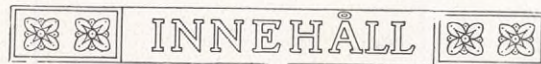
hvilka städe i tur och ordning snarast granskas, HONORERAS OMEDELBART EFTER ANTAGANDE eller returneras i motsatt fall derest 20 öre porto ädföljt manuskript :: :: :: ::

BLIF MEDARBETARE I HVAR 8 DAG

Redaktionen.

Tillfölje den oberäkneliga, ännu vid pressläggningen helt afbrutna, utländska postgången har fotografimaterialet från kontinentens brännpunkter måst inskränkas till de fotografier som ankommo omedelbart efter krigets första varsel. Men dessa bilder gifva dock en stark föreställning om den oerhörda entusiasmen i Wien och Berlin.

Redaktionen.

Konung Gustaf. — Landstormens mobilisering. — Röda korset i arbete. — Det sextonde allmänna läkaremötet i Helsingborg. — I. O. G. T:s världslögmöte. — Bilder till svenska dagskrönikan. — Utländska bilder för dagen. — Tyska afdelningen på Baltiska utställningen applöses. — Världskriget. — Snöfjällets indianer. Resebref från Gustaf Bolinder — "Kronofogdens befallning". Ber. af Hjalmar Bergman.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskild medgifvande förbjudes vid laga påföljd.